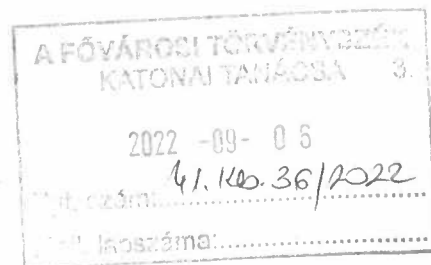

Magyarország Alkotmánybírósága

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Elektronikusan a Fővárosi Törvényszék útján előterjesztve

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[REDACTED] a továbbiakban: **Indítványozó**), jogi képviselőm, a Kollarics Flóra Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Kollarics Flóra, székhely: [REDACTED])

[REDACTED], ügyvédi meghatalmazás I/1. szám alatt (mellékelve)

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

A FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK KATONAI TANÁCSA 3.	
2022 -09- 0 5	
41.Kb.36/2022	
Ügyszám: IV/ 0 2 1 3 3 - 0 / 2022	
Érkezett: 2022 SZEPT 19.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 14 db	K

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtendő indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla 6.Kb.kf.10.024/2022/2. számon hozott végzését (I/2. szám alatt mellékelve), valamint az alulfekvő a Fővárosi Törvényszék 41.Kb.36/2022/6. számon hozott végzését (I/3. szám alatt mellékelve), mint alaptörvény-ellenes bírói döntéseket az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 43. § alapján megsemmisíteni szíveskedjék.

A kérelmem anyagi jogi alapja Magyarország Alaptörvényének XXVIII. cikk (1) bekezdése (bírószághoz fordulás joga és indokolt ítélethez való jog) és XXVIII. cikk (7) bekezdése (jogorvoslathoz való jog).

A kérelem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a és 43. § (4) bekezdése, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisítheti azt, amennyiben az Alaptörvénnyel ellentétes.

A jelen panasz alapjául szolgáló eljárást a Fővárosi Ítéltábla jogerős végzése zárta, így az alkotmánybírósági gyakorlat által megkövetelt, az Abtv. jogorvoslatokat kimerítettem.

A személyes érintettségemet igazolja, hogy pótmagánvádló voltam a jogerős végzés által lezárt ügyben. A határidő megtartása kapcsán előadom, hogy a jogerős döntést jogi képviselőm útján 2022. július 7. napján vettem kézhez. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésében és az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 28. § (2) bekezdése alapján a beadvány mai napon történő elektronikus benyújtással határidőben előterjesztettnek minősül.

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű” (Abtv. 29. §) a következők miatt. Az Alkotmánybíróság a 3384/2018. (XII. 14.) AB határozatban alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként már érdemben vizsgálta, hogy a bírósághoz fordulás lehetőségének a jogalkotó általi megteremtése a pótmagánvádas eljárásban olyan jogosultságot keletkeztet-e a sértett, vagyis a lehetséges pótmagánvádló oldalán, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt bírósághoz fordulás jogának a védelmi körébe esik (Abh., Indokolás [19]).

Az Abtv. 52. § (5) bekezdése értelmében kérem az adataim zártan kezelését.

Az alkotmányjogi panaszom indokául előadom az alábbiakat.

Az Alaptörvény megsértett rendelkezései

XXVIII. cikk (1) bekezdés

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

XXVIII. cikk (7) bekezdés

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

I. Tények

1. Az ügy releváns tényeit a következőképpen lehet összefoglalni. 2017. október 13-án kora reggeli órákban I- III. r. vádlottak a felkérő szerv – Budapesti Rendőr-Főkapitányság Bűnügyi Szervek Bűnügyi Főosztály Bűnüldözési Osztály – általi 01000/2329/1/2017.bü számú büntetőeljárásában, a Budapesti Rendőr-Főkapitányság Bűnügyi Bevetési Osztály Műveleti Alosztály I. részéről lakóhelyemen intézkedés alá vontak, ennek során ellátták az elrendelt kényszerintézkedések biztosítási feladatait. A 01000/160932/2017.id számú rendőri jelentés (I/4. szám alatt mellékelve; továbbiakban: jelentés) alapján a vádlottak igazoltatták az eljárás alá vont pótmagánvádlót, aki a körözési nyilvántartási rendszerben nem szerepelt. A vádlottaktól ezután a rendőri jelentés tanúsága szerint a házkutatás biztosítását 07 óra 05 perckor [REDACTED] r. őrnagy átvette. Ekkor a vádlottak további feladatok hiányában a helyszínről levonultak. A csatolt rendőri jelentésben a vádlottak rögzítették, hogy lakóhelyemen velem szemben 09 óra 00 perckor intézkedést kezdtek meg. Rögzítették továbbá aláírásukkal hitelesítették, hogy az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján személyi szabadságban korlátozott személy átvizsgálására került sor, és az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pont alapján bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítása került alkalmazásra.

2. A fentiekben felsorolt cselekményekkel kapcsolatban, azzal szoros összefüggésben, hivatalos személyként eljáró I-III. vádlottak a jelentésben lényeges tényeket foglaltak hamisan közokiratba:

a) hamisan tüntették fel az intézkedés kezdő időpontját, amelynek során a közokiratban a valóságos kezdő időponthoz képest 140 perccel későbbi időpontot jelöltek meg (a vádlottak cselekményének következményeként a jelentésből, mint teljes bizonyító erejű közokiratból nem állapítható meg többé a rendőri intézkedés pontos kezdete);

b) hamisan tüntették fel a közokiratban az általuk elvégzett intézkedéseket is, amikor közokiratba foglalták, hogy Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján személyi szabadságban korlátozott személy átvizsgálására került sor, és az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pont alapján bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítása került alkalmazásra.

c) I- III. r. vádlottak a rendőri jelentésbe foglalt, de a valóságban soha el nem végzett előállítás jogszabályi alátámasztására hamis hivatkozását is megjelölték a közokiratban – Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontra hivatkozva – a valóságban ugyanis a rendőri intézkedések alapjaként megjelölt – okirattal visszaélés vétsége – tárgyában, nem volt megállapítható a bűncselekmény gyanúja, de tényállási elemek hiányában még a bűncselekmény sem, mely tényadatokat a folyamatba tett rendőri intézkedés helyszíni közokiratai is alátámasztottak (ld. 01000/2329-2/2017.bü számú 2017. október 12. napján keltezett házkutatást elrendelő határozat I/5. szám alatt mellékelve). Itt tartom fontosnak megjegyezni, hogy a

t. Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő, szintén általam kezdeményezett panaszeljárásban a Salgótarjáni Járásbíróság elsőfokú határozata is megállapította, hogy nem állt fenn az okirattal visszaélés tényállászerű megvalósulása (iktatásról szóló tájékoztatás hiányában egyelőre mellékelem **I/6.** szám alatt a panasz mellékleteként beadott ítéletet, mint amely alátámasztja, hogy jelen ügyben hamis tények kerültek rögzítésre a közokiratnak minősülő jelentésben).

3. További lényeges körülmény, hogy I- III. r. vádlottak cselekményének következménye által a jelentésből, mint bizonyító erejű közokiratból nem állapítható meg, hogy az intézkedések során végrehajtásra került-e személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedésként előállítás, vagy személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása, és amennyiben ilyen intézkedések történtek, akkor ezeket a rendőri intézkedéseket a vádlottak fogatosították-e, ha nem ők, akkor mely rendőri személyek, mikor, és kinek a felkérésére, utasítására hova teljesítették, alkalmazták-e az előállítás intézkedés közben kényszerítő eszközt.

4. Objektíven is tényként kijelenthető, hogy a vádlotti cselekmény hatására a közokirat mindazon lényeges tényeket nem bizonyítja, amely tények bizonyítására azt kiállították. A vádlottak azzal követték el a hivatalos személyként a hivatali hatáskörével visszaélve lényeges tény hamisan közokiratba foglalva, hivatalos személy által elkövetett közokirat hamisítás büntettét, hogy általuk tudottan hamis tényeket foglaltak közokiratba.

5. Fenti vádlottak mellett IV. r. vádlott hatásköri feladata volt a rendőri jelentés és az abban foglalt rendőrök intézkedéseinek parancsnoki kivizsgálása, amelynek jogszabályi alapja a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 28. § (8) bekezdése, továbbá a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 15. § (1)-(2) bekezdései. A jelentésen IV. r. vádlott saját aláírásával tanúsította, hogy lefolytatta az imént megjelölt jogszabályhelyek által előírt vizsgálatokat. A közokiratban kijelenti, hogy a rendőri jelentés alapján az abban foglalt rendőri intézkedéseket megvizsgálta.

6. A IV. r. vádlott azzal követte el a hivatalos személyként a hivatali hatáskörével visszaélve lényeges tény hamisan közokiratba foglalva a hivatalos személy által elkövetett közokirat hamisítás büntettét, hogy a jelentésben rögzített rendőri intézkedések vonatkozásában a IV. r. vádlott által lefolytatott vizsgálat után, lényeges tényeket általa tudottan hamisan vezetett rá a jelentésre.

7. Előbbiek kapcsán pótmagánvádlóként léptem fel 2022. április 4. napján kelt vádindítványommal (**I/7.** szám alatt mellékelve) hivatalos személy által elkövetett közokirat hamisítás

büntette, valamint bűnpártolás miatt. A vádindítványomban rámutattam, hogy vádirati cselekményekkel kapcsolatban konkrét és közvetlen jogsérelmet szenvedtem el, jogom és jogos érdekem sérült, aminek az alapja, hogy a jelentés, mint közokirat több hatóság előtt is a vádirati cselekmény óta is teljes értékű bizonyító erejű közokiratként része különböző jogi eljárásoknak, amivel kapcsolatban nyilvánvaló tény a folyamatos konkrét és közvetlen jogsérelmem, illetve számszerűen is meghatározható, forintban is kifejezhető anyagi hátrányom.

8. Ezen felül pedig sérelmemre ugyanebben a 01000/2329/1/2017.bü számon jogellenesen folytatott büntetőeljárás során elkövetett más bűncselekmény tényállás felderítésében is én szenvedek konkrét és közvetlen joghátrányt a jelen ügyben vádolt személyek által elkövetett bűncselekményeknek eredményét képező közokirat vonatkozásában.

9. Hivatkoztam e körben a 3384/2018. (XII.14.) AB határozatra is, amelyre figyelemmel a pótmagánvádnak helye van. eltérő értelmezés esetén kértem, hogy a bíróság az eljárás felfüggesztése mellett a t. Alkotmánybírósághoz fordulni szíveskedjék alkotmányos követelmény megállapítását kérve.

10. Vádindítványomat a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.36/2022/6. számon hozott végzésével elutasította arra figyelemmel, hogy a törvény alapján pótmagánvádlóként történő fellépésnek nincsen helye. E körben rögzítette, hogy a vádindítvány benyújtásának csak olyan bűncselekmények esetén van helye, amely bűncselekményeknek van sértettje, a bűncselekmény törvényi tényállásának eredménye, illetve passzív alanya. A vádindítványban szereplő közokirat-hamisítás közbizalom elleni bűncselekmény, míg a bűnpártolás igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény, ezen bűncselekményeknek nincs sértettje, így pótmagánvádlója sem lehet. Az elsőfokú bíróság sem azon érveimre nem reflektált, hogy miért is áll fenne közvetlen jogsérelmem és hogy miért is vagyok ténylegesen sértettje a vádlottak által elkövetett cselekményeknek, sem pedig nem indokolta (nem is rendelkezett arról), hogy miért nem fordul a t. Alkotmánybírósághoz normakontroll indítvánnyal.

11. A végzés ellen fellebbezéssel (I/8. szám alatt mellékelve) éltem, amelyben előadtam, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget annak a kötelezettségének, hogy megvizsgálja és megindokolja, hogy a beterjesztett vádindítványban leírt tények miért nem alapozzák meg a pótmagánvád előterjesztésének lehetőségét. Részletesen kiemeltem a vonatkozó büntető bírósági gyakorlatot és az új Be. bevezetésével összefüggésben megnyilvánuló jogalkotói szándékot. Ami jelen panaszbeadvány szempontjából

kiemelten fontos, hogy részletesen hivatkoztam a t. Alkotmánybíróság gyakorlatát a pótmagánvád intézményéről és annak alkalmazhatóságáról/alkalmazandóságáról.

12. A pótmagánvád megengedhetősége szempontjából a vádindítványhoz képest plusz elemként hivatkoztam a fellebbezésemben arra, hogy jogos érdekem, hogy a velem szemben a személyi szabadságomat érintő rendőri intézkedésről a vádlottak által írt, és parancsnoki kivizsgálásban részesített közokirat a valóságot tartalmazza. Amennyiben a vádlotti cselekmény és magatartás következtében ezen jogos érdek sérül, egyúttal objektíven megállapíthatóvá válik a pótmagánvádlói fellépés jogosultsága is, és az igazságszolgáltatás rendje, mint védett jogi tárgy megsértése mellett a természetes személy sértetti eljárásjogi pozíciója is.

13. A jogos érdeksérelem közvetlenségét az ügy további egyedi körülményei támasztják alá. A személyi szabadság, amit az alaptörvény is védeni rendel, biztosítani hivatott, hogy személyi szabadságot csak törvényben meghatározott okból és törvényben meghatározott módon korlátozza a hatóság.

14. A jogsérelem közvetlen volta abból vezethető le, hogy pótmagánvádlóval szemben a vádlotti cselekmény a pótmagánvádló személyi szabadságát érintő és azt korlátozó rendőri intézkedés alapján készített közokiratot érinti.

15. A fellebbezésem nyomán eljáró Fővárosi Ítéltábla 6.Kb.kf.10.024/2022/2. számú végzésével az elsőfokú végzést helyben hagyta. Nem látta alkalmazhatónak ügyemre a hivatkozott alkotmánybírósági gyakorlatot és mindenben osztotta az elsőfokú fórum álláspontját. A másodfokú bíróság sem reflektált a fellebbezésemben a közvetlen jogsérelem alátámasztására felhozott érveléssel szemben miért nem áll fenn közvetlen jogsérelem és hogy miért nem lehetek ténylegesen sértettje a vádlottak által elkövetett cselekményeknek.

16. A másodfokú döntés a fenti hiányokkal szemben olyan elemet is beemelt indoklásába, amelyre egyáltalán nem hivatkoztam, A pótmagánvád kapcsán kifejezetten kitért a polgári jogi igény és a pótmagánvád intézményének elkülönülésére és kizártságára. Erre azonban nem tartalmazott érvelést a fellebbezésem, amire pedig igen, arról a másodfok is hallgatott/elmulasztott indokolt döntést hozni.

II. A bírói döntések alaptörvény-ellenességének okai

A korábbi alkotmánybíróági gyakorlat alkalmazhatóságáról

17. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „*az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybíróági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni*”. Ugyanakkor a testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolása során azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybíróági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi érveléssel mondta ki azt, hogy „*az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybíróági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.*”

A strasbourgi gyakorlat alkalmazhatóságáról

18. Emellett a nemzetközi sztenderdekkel kapcsolatban – különös tekintettel az Emberi Jogok Európai Egyezményére (a továbbiakban: Egyezmény) – rámutatok, hogy az Egyezményt a hozzá kapcsolódó joggyakorlattal együtt az Alkotmánybíróság és a rendes bíróságok is számos alkalommal figyelembe vették jogalkalmazói tevékenységük során, mi több, egyfajta kötelező minimum sztenderdként tekintenek a strasbourgi gyakorlatra. Az Emberi Jogok Európai Bírósága is határozottan azt a felfogást képviseli, ami szerint a bírósághoz fordulás joga nem abszolút ugyan, de formális korlátok merev értelmezése útján nem korlátozható (*Pérez de Rada Cavanilles kontra Spanyolország*, 28090/95. számú ügy).

Az Abtv. 27. § szerinti panasz funkciójáról és jelentőségéről

19. Előljáróban fontos hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság elvárja a rendesbíróságoktól, hogy ítélezésük során az ügy alapjogi aspektusait figyelembe vegyék. Az Alaptörvény 28. cikkének első mondata ([a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és

az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik) az állam (a bíróságok) kötelezettségévé tette, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassa. Emellett természetesen a jogalkotó feladata az Alaptörvényben foglalt jogok érvényesítése a normaalkotási tevékenysége során, de amint a magánjogi jogszabályoknak meg kell felelniük az Alaptörvényben foglaltaknak, úgy a magánjogi jogalanyokra is – közvetett módon – kihat az Alaptörvény normatartalma, a valódi alkotmányjogi panasz intézményén és a rendes bíróságok alkotmánybírósági határozatokra alapított joggyakorlatán keresztül.

20. Ezzel a rendes bíróságok ítélkező tevékenysége ténylegesen is alkotmányjogilag kötötté vált, tevőleges védelmi kötelezettségük keletkezett az alapjogvédelem terén. Az Alaptörvény említett rendelkezése azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálandó ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat. Amint az Alkotmánybíróság azt az alkotmányjogi panasz jogintézményével összefüggésében kifejtette: „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” (3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]).

21. Mindezek – amint ezt az Alkotmánybíróság már több esetben is hangsúlyozta – nem azt jelentik, hogy a bíróságoknak közvetlenül az Alaptörvény rendelkezéseire kellene alapítaniuk a döntéseiket, hanem azt, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági szempontokra (7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]).

A tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványai kapcsán

22. A tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben a 21/2014. (VII. 15.) AB határozat alapján „nincs akadálya a tisztességes eljáráshoz való jogot értelmező, de már hatályon kívül helyezett alkotmánybírósági határozatok egyes elvi megállapításai felhasználásának az Alap-törvény értelmezésekor, mivel azok összhangban vannak az Alaptörvény céljával és értelmező rendelkezéseivel is” (Indokolás [50]-[60]).

23. Előzetesen a tisztességes eljárásról: az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.

24. Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata szerint egy eljárás tisztességességét mindig esetről estre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás által megkövetelt konkrét ismérveket [14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118–120]. Ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]}.

25. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266]. A tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványainak az érvényesülését, valamint azok Alaptörvénnyel való összhangját ugyanakkor az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített általános alapjogvédelmi teszt alkalmazásával vizsgálja. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható {3031/2017. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [61]}. Ez a megközelítés összhangban áll az Alkotmánybíróság következetes –

régóta töretlen – gyakorlatával. Az Alkotmánybíróság ugyanis már a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban hangsúlyozta, hogy az alapjogok korlátozásának azok lényeges tartalma a határa. Valamely alapjog lényeges tartalmát pedig „az a korlátozás sérti, amely – valamely más alapvető jog vagy alkotmányos cél érdekében – nem elkerülhetetlenül szükséges, továbbá, ha szükséges is, a korlátozás által okozott jogsérelem az elérni kívánt célhoz képest aránytalan” (ABH 1998, 91, 98).

26. Kiemelte ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is, hogy „[e]mellett a főszabályként alkalmazandó alkotmányossági mérce mellett azonban egyes alapjogok esetében az Alkotmány maga tartalmaz további kritériumokat, amelyek egyrészt ezt az általános mércét az illető jog tartalmához igazítva konkretizálják, másrészt, amelyek konkrét voltukban sokkal inkább állandó és saját tartalmi ismérvekkel határozzák meg az adott alapjog lényeges tartalmát a viszonyítással dolgozó általános szabály helyett. [...] Ez a módszer egyes esetekben a korlátozás abszolút határát vonja meg, másutt annak alkotmányosságát saját, külön ismérvek alapján teszi eldönthetővé, akár úgy is, hogy a szükségesség/arányosság mérlegelését csakis az Alkotmányban meghatározott szűkebb és konkrét követelmények tekintetében engedi meg. Így ezeknek az alapjogoknak a lényeges tartalma állandóbban és egyértelműbben határozható meg, mint azon jogoké, amelyekre az általános szabályt kell alkalmazni.” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 98]

27. Ezekben az esetekben tehát a tisztességes eljárásból fakadó egyes követelmények (részjogosítványok) keretén belül alakítandó ki olyan ismérvszisztem, amely annak tartalmát adja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy saját dogmatikája van annak, mi számít „bírósnak” {3116/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [11]}, mikor „törvényes” {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]}, „független” és „pártatlan” {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]} az eljáró testület.

28. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában – kifejezetten az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontján és az Abtv. 27. §-án alapuló hatáskörével összefüggésben – megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát, és megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó – az Alkotmánybíróság által korábbi gyakorlatában kimunkált – alkotmányos követelmények nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők (Indokolás [27]).

29. Speciálisan a büntetőeljárás vonatkozásában az Alkotmánybíróság a gyakorlatát a 14/2004. (V. 7.) AB határozatban a következőképpen foglalta össze: „[a]z Alkotmány az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges – és az esetek többségében alkalmas – eljárásra ad jogot. A büntető igény

érvényesítésének eljárási módjával, a büntetőeljárással szemben azonban alapvető követelményként jelentkezik az igazság megállapítása a bűncselekmény elkövetése, az elkövető személye és büntethetősége tekintetében. Ez alapvető feltétele annak, hogy a büntetőjogi felelősség kérdésében igazságos bírósági döntés szülessen. [...] a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. A büntetőeljárás szempontjából ezek a tételek a büntető igazságszolgáltatás történeti rendszereinek felhalmozódott tapasztalatán alapulnak. Eszerint: az igazság feltárásának az a legmegfelelőbb módja, ha az ítékezésében független és pártatlan bíróság nyilvános tárgyaláson, a bizonyítás tekintetében egyenlő jogokkal résztvevő felek aktív közreműködésével lefolytatott eljárás eredményeként, közvetlen észlelése útján szerzett bizonyítékok szabad mérlegelésével állapítja meg a büntető felelősségre vonás eldöntéséhez szükséges tényeket.” (ABH 2004, 241, 266.) Ugyanakkor a „tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [45]–[53]}.

a) A bírósághoz fordulás joga

30. A törvényes bíróhoz való jogból – avagy a törvény által létrehozott/felállított bírósághoz való jogból – fakadó követelmények a t. Alkotmánybíróság gyakorlatában régóta lefektetett garanciális elvárásokat fogalmazznak meg mind a jogalkotó, mind pedig a – jelen ügyben relevánsan – jogalkalmazó felé.

31. A tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos érvényesülése magában foglalja az eljárás azon követelményét, hogy az **megindítható legyen egy arra hatáskörrel rendelkező bírói fórum előtt**. Ahogy azt az Alkotmánybíróság már az Alkotmány 57. § -ával összefüggésben is kifejtette – amely esetjogot az alaptörvényi megfogalmazás azonossága miatt a mai napig irányadónak tart a fórum –, az eljárásnak ahhoz kell vezetnie, hogy a **bíróság a perbe vitt jogokat és kötelességeket az ott írt módon valóban "elbírálja"**: az összes, az Alkotmányban részletezett követelmény – a bíróság törvény által felállított volta, függetlensége és pártatlansága, az, hogy a tárgyalás igazságosan (a nemzetközi egyezmények szóhasználatával: *fair, équitablement, in billiger Weise*) és nyilvánosan folyjék – ezt a célt szolgálja, csak e követelmények teljesítésével lehet alkotmányosan véglegesnek számító, érdemi, a jogot megállapító döntést hozni.

32. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben azt is rögzítette, hogy a bírósághoz való fordulás alapvetőjoga **nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek.** A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, „elszenvedői” a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy **a bíróság az eljárásba vitt jogait és kötelességeiket elbírálja** (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére. [59/1993. (XI. 29.) AB határozat].

33. Az Alaptörvény az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges és az esetek többségében alkalmas eljárásra ad jogot. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése **a bírósági eljáráshoz biztosít jogot, és nem azt garantálja, hogy annak eredménye minden esetben helyes lesz.** Az igazságos és törvényes bírósági döntés érdekében azonban az alkotmány további eljárási garanciát tartalmaz: alkotmányos jogot a jogorvoslathoz [9/1992. (I. 30.) AB határozat].

34. A pótmagánvád jogintézményével összefüggésben az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban több alkalommal kifejtette, hogy az állami büntető igény keletkezése és érvényesítése során a bűncselekmény sértettjének az elkövető megbüntetésével kapcsolatos kívánsága csak korlátozott mértékben érvényesül. A bűncselekmény elkövetése esetén az állami büntető igény érvényesítése és az elkövető megbüntetése ugyanis nem a sértettet, hanem az államot illeti. A büntető igény érvényesítése tehát állami feladat, így sem a sértettnek, sem más harmadik személynek nincs alkotmányos alapjoga a büntető igény érvényesítésének kikényszerítésére és az elkövető megbüntetésére [40/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 288, 290, 303.; 13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 2001, 177, 187.; legutóbb megerősítve: 42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 520.]

35. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a **pótmagánvád jogintézménye a vádkorrekatívumok rendszeréhez tartozik.** A közvád monopóliumát gyakorló ügyész mellett a pótmagánvád tehát a büntető igény érvényesítésének egy korrekációs eszköze lehet. [14/2002. (III. 20.) AB határozat; ABH 2002, 101, 113.]

b) Indokolt döntéshez való jog

36. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése követelményként támasztja a tisztességes eljáráshoz való jog a bíróságokkal szemben az indokolási kötelezettséget. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában rámutatott, hogy „[a]z

indokolt bírói döntéshez fűződő jog ebből következően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik.” Az Alkotmánybíróság azonban „a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, [...]”.

37. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata.

38. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” [3357/2017. (XII. 22.) AB határozat]

c) Jogorvoslathoz való jog

39. A jogorvoslathoz való jog tartalmát tekintve az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata értelmében **a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belül magasabb szervhez fordulás jogát jelenti** szervezeti szinten. Ez megköveteli, hogy a jogalkotó **tényleges és hatékony jogorvoslatot biztosítson** a döntéssel szemben. „A tényleges és hatékony jogorvoslat akadályát képezheti akár a részletszabályok hiánya vagy jellege, ami miatt a jogorvoslat formálissá válik (például mert nem biztosított, hogy az érintett tudomást szerezzen a döntésről, az eljárási határidők rövidege ellehetetleníti a jogorvoslat érdemi kezdeményezését stb.).” Hangsúlyozta ugyanakkor az Abh. azt is, hogy az olyan korlátozások, amelyek az eljárás hatékonyságát és gyorsaságát biztosítását célozzák, olyan korlátozásai a jogorvoslathoz való jognak, amelyekkel az alapjog jogosultjainak számolni kell.

40. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a jogorvoslathoz való jog lényeges ismérvei a következőkben foglalható össze. Az Alaptörvény és az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ez az

alapjog megköveteli, hogy „az érdemi, ügydöntő, az érintett helyzetét, jogait lényegesen befolyásoló **határozat [döntés] tekintetében a jogorvoslat biztosítsa a döntést hozó szervtől eltérő más szerv részéről a felülvizsgálatot**, az állásfoglalást a döntés helyessége, törvényessége tekintetében, esetleg a döntés megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését. Vagyis a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy [...] ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége.” [5/1992. (I. 30.) AB határozat] A jogorvoslathoz való jog **korlátozásának kereteit az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése határozza meg**: eszerint arra valamely alkotmányosan értékelt cél érdekében, e cél elérésével arányosan kerülhet sor (alkotmányos célhoz kötöttség-szükségesség-arányosság tesztje). A jogorvoslathoz való jog tartalmára és a korlátozás alkotmányos követelményeire figyelemmel a jogorvoslathoz való jog több részelemre tekintettel vizsgálja az alapjog érvényesülését az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata alapján.

41. Minden jogorvoslat lényegi eleme a **jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát.**” {23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186, elsőként megerősítve: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]} Ez elsősorban a megfelelő eljárásjogi szabályok megalkotásával biztosítható. „Az Alkotmánybíróság értelmezésében az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg, **így nem csak abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták** {lásd például 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}, hanem akkor is, ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni, így például, ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák meg, ezáltal üresítve ki, illetve téve formálissá a jogorvoslathoz való jogot (Indokolás [28]–[31]).” {10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [68]; 33/2017. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [113]}

42. „Az Alaptörvény megköveteli, hogy a **jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön** és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a **felülbírálati lehetőség terjedelme**, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége.” {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]; 12/2015. (V. 14.) AB határozat, Indokolás [25]; 24/2015. (VII. 7.) AB határozat [19]}

43. A **tényleges és hatékony jogorvoslat** egyrészt **kötelezettségeket fogalmaz meg** az állammal (a jogalkotóval és a **jogalkalmazókkal**) **szemben**, hogy a jogorvoslat **tényleges és hatékony igénybevitelét biztosítsák** az alapjog alanyai számára. „A jogorvoslathoz való alapjog érvényesülése **tevékeny közreműködést** követel az állam részéről. Egyrészt a jogalkotónak meg kell alkotnia azokat az **eljárási szabályokat, melyek szerint ez az alapjog gyakorolható**, másrészt pedig a **jogalkalmazók kötelesek e szabályokat követve eljárni**. A fél akkor tudja tehát gyakorolni a jogorvoslathoz való alapjogát, ha a bíróságok az alapjog érvényesítésére rendelt jogszabályi előírások szerint járnak el.” {18/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [12]}

A fenti elvek alkalmazása jelen ügyre

A tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványai kapcsán

a) A bírósághoz fordulás joga

44. A tisztességes eljáráshoz való jog ezen részjogosítványának sérelmét a következők eredményezik. Pótmagánvádlóként léptem fel az eljárásban, amely fellépésemnek azonban gátat szabott a bíróság téves, alkotmányellenes jogértelmezése (illetve nem alkalmazása).

45. A pótmagánvádlói fellépésem során előadottakat és a pótmagánvád megengedhetőségét mindkét bírósági fórum, az érveim vizsgálata és az alkotmánybírósági gyakorlat alkalmazása nélkül kizárta, egyúttal megszüntette az eljárást a pótmagánvádlói fellépés lehetőségének teljes félre értelmzésével.

46. A pótmagánvádlói fellépést az Alkotmánybíróság a bírósághoz fordulás jogának részjogosítványa alatt vizsgálja. A pótmagánvádló kapcsán a büntető eljárási törvény valóban rögzíti, hogy vannak olyan esetkörök, amelyekben ez kizárt. Jelen esetben a bírósági jogértelmezés elvonta azt a lehetőséget, hogy érdemben vizsgálандó és a vádindítványom, valamint a fellebbezésem szerint megítélhető legyen a pótmagánvádlói indítványom.

47. Az általam a vádindítványban megjelölt bűncselekmények tényállása kapcsán elsődlegesen rámutatok, hogy amennyiben a bírói gyakorlat a jogszabállyal összhangban kerül alkalmazásra és nem *contra legem* jogértelmezést folytat le a másodfokú fórum, úgy az ügyet érdemben kellett volna eldönteni.

48. A bíróság elé vitt jogom, hogy az engem, mint sértettet ért konkrét és közvetlen sérelem a hivatalos személy által elkövetett közokirat hamisítás büntette, valamint bűnpártolásból kifolyólag megállapítást nyerjen és az állam büntető igazságot szolgáltatson, valamint kompenzálja sérelmemet.

49. Az ügyben a fenti tényállásokra hivatkoztam, amelyek egy olyan, ellenem indult büntetőeljárásban valósultak meg, ahol kényszerintézkedések elrendelésére és foganatosítására került sor velem szemben. Az Alaptörvény által is védeni rendelt személyi szabadságomat korlátozta a hatóság, amiről azonban már a vádlottak írtak rendőri jelentést olyan módon, hogy abban lényeges körülményeket hamisan tüntettek fel. A másodfokú bíróság által hivatkozott elvi döntésben és anyagi jogszabályban foglaltakhoz képest tehát itt az érintettségem, jogos érdeksérelmem, jogos érdekeim veszélyeztetése közvetlen – nem olyan elvont vagy közvetett, áttételes, amely ne alapíthatná meg a pótmagánvádra induló bírósági eljárást. (Megjegyzem, az elsőfokú bíróság még arra sem vette a fáradságot, hogy a joggyakorlatot citálja – ennek az indokolt döntéshez való jog és a jogorvoslathoz való jog kapcsán lesz relevanciája.)

50. A másodfokú bíróság által végzett jogértelmezés – mivel az elsőfokú esetében ilyen nem azonosítható – nem csak, hogy *contra legem*, de nem felel meg így az Alaptörvény 28. cikkében foglalt követelménynek sem. Nem arra kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy mérlegelje felül az eljárt bírói fórum döntését, hanem hogy állapítsa meg, a bírói jogértelmezés elvont a bíróságtól, amely engem a tisztességes eljáráshoz való jog alapján alkotmányosan megillet.

51. E körben az egyszerűbb követhetőség érdekében átemelem ide is a fellebbezésemben már előadott alkotmányjogi érvelést is: a 3384/2018. (XII. 14.) AB határozat, mely a 90/2011. BK. véleményt az Alaptörvénnyel együtt értelmezve egy hamis vád ügyében (melynek ugyanaz védett jogi tárgya, mint a bűnpártolásnak) benyújtott pótmagánvád esetében semmisítette meg az elsőfokú és másodfokú bíróságok pótmagánvádas eljárásban hozott végzéseit. A megsemmisített elsőfokú végzés indokolása ugyanazt az indokolást tartalmazta, mint az ügyemben hozott elsőfokú végzés indokolása.

52. A határozat rögzítette, a döntés indoka szerint a hamis vád bűncselekménye a Btk. XXVI. Fejezetében, az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények között található. A bűncselekmény természetes személy esetében nem okoz közvetlen érdeksérelmet és ennek megfelelően csupán származékos sértetti pozíciót eredményez. Az Alkotmánybíróság ezen határozatában hosszan vizsgálta azt, hogy a bíróságok feladatait a pótmagánvádlói fellépés megengedhetőségének vizsgálatával kapcsolatban. Az indoklásból az alábbiakat emeltem és emelem ki:

53. A jogalkotó a fentiek értelmében mind a korábban, mind a jelenleg hatályos törvényi szabályozásban a büntetőeljárás alanyai közül csak a sértett számára és csak meghatározott feltételek teljesülése esetére tette lehetővé a pótmagánvádlóként történő fellépést. A jogalkotó döntése értelmében így a bírósághoz fordulás joga valamennyi olyan sértettet megillet, akik, illetve amelyek esetében ezen feltételek teljesülnek és kizáró okok sem állnak fenn. A sértetti minőségnek, az egyedi feltételek teljesülésének és a kizáró körülményeknek a vizsgálata az egyedi ügyekben eljáró bíróságok feladata. [45]

54. Tekintettel arra, hogy a hamis vád vonatkozásában a jogalkotó nem határozta meg a pótmagánvádlói fellépés egyedi kritériumait, az indítványozó vádindítványa alapján eljáró bíróságoknak a pótmagánvádlóvá válás általános feltételeit kellett értelmezni és a konkrét tényállásra, illetőleg a konkrét esetre alkalmazni. Az általánosan meghatározott szempontok értékelésekor a fent ismertetett bírói gyakorlat adott számukra iránymutatást. A konkrét esetben eljáró bíróságok azonban ezt a feladatukat nem az Alaptörvénnyel összhangban teljesítették. Nem végezték el ugyanis a bíróságok sem a felhívott törvényi tényállás releváns esetének az értelmezését, sem a konkrét ügy egyedi körülményeinek a vizsgálatát arra vonatkozóan, hogy az indítványozó jogát vagy jogos érdekét a hamis vád alapjául szolgáló magatartással összefüggésben érte-e sérelem, vagy annak a veszélye fennállt-e, holott mindezek értékelése az eljárási törvény irányadó szabályaiból fakadóan tőlük elvárható lett volna. A bíróságok a döntésük kialakítása során a bírói gyakorlat iránymutatására nem voltak kellő figyelemmel. A másodfokú bíróság hivatkozott ugyan a BH2010. 61. számú határozatra, figyelmen kívül hagyta ugyanakkor azt a körülményt, hogy az abban tett megállapítások másik és más jellegű Btk. tényállásokra [a régi Btk. 289. § 2018. 35. szám 2207 a) és b) pontja szerinti számviteli fegyelem megsértésére, és a régi Btk. 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás vétségére] vonatkoznak. A konkrét esetben elmaradt továbbá azon két szempont értékelése, amelyeket a bírósági gyakorlat – a fent kifejtetteknek megfelelően – következetesen kiemelt és vizsgált: a bűncselekmény okozott-e közvetlen jogsérelemet a sértettnek, valamint a törvényi tényállás tartalmaz-e passzív alanyt vagy eredményt. A bíróságok eljárása a jelen ügyben nem felelt meg a bírói gyakorlatból fakadó azon egyértelmű követelménynek sem, amely szerint minden esetben a konkrét törvényi tényállás mentén vizsgálandó, hogy pótmagánvádnak, ekként a sértett általi büntetőigény érvényesítésének helye van-e. [65]-[68]

55. A Be. 50. §-a pontosítja a sértett fogalmát, míg a Be. 54. §-a a pótmagánvádló definícióját. Nyilvánvalóvá tette ezáltal a jogalkotó, hogy pótmagánvádlói fellépésre kizárólag a bűncselekmény által előidézett közvetlen sérelem vagy veszélyeztetés esetén van lehetőség. Változatlanul fennálló

követelmény ugyanakkor a bíróságokkal szemben, hogy a sérelem vagy a veszélyeztetés közvetlenségének a vizsgálatát az eset konkrét körülményeire figyelemmel, mindig egyedileg végezzék el. Ilyen módon garantálható ugyanis a pótmagánvádló jogainak az Alaptörvénnyel összhangban álló érvényesítése. [81]

56. Fentieket jelen ügyre érdemben alkalmazva álláspontom szerint teljesen analóg módon mutatható ki a panaszommal érintett bírósági eljárásban született végzések alaptörvény-ellenessége, amely a bírósághoz való jogom korlátozására vezetett.

b) Indokolt döntéshez való jog

57. Az elsőfokú bíróság egyáltalán nem adta indokát annak, hogy mely szempontok szerint nem látja megállapíthatónak a sértetti pozíciómat; melyek azok az indokok, amelyek a közvetlen és tényleges érintettségemet mégsem alapozzák meg, annak ellenére, hogy azt kimutattam.

58. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a bíróságoknak e körben nem csak egy jogszabályhely megjelölése, de annak alkalmazása és az ahhoz kapcsolódó bírósági gyakorlat ügyre vonatkoztatása is feladata. Erre nem került sor, ennek elhanyagolása pedig hiányos döntést, indokolásmentes végzést eredményezett.

59. Arra figyelemmel, hogy sem az érvem, sem pedig az alkotmányossági kontroll indítványom lesöprése kapcsán nem írt semmi érdemlegeset – sőt egyáltalán egy betűt sem – az elsőfokú bíróság, a fellebbezésemben „vakon tapogatóztam”. Nem volt világos, mire alapította a döntését a fórum és hogy mi az az érv, amit ki kellene még jobban domborítanom, esetlegesen új érv behozatala válik szükségessé. Ezzel együtt is a fellebbezésemben további érvet sorakoztattam fel a konkrét ügyben rámutatva a közvetlen jogsérelem bekövetkeztére. Ez olyan helyzet eredményezett, amelyet a másodfokú bíróság – amely ugyan részletesebb, ám jogorvoslattal már nem támadható indokolással állt elő – sem tudott korrigálni. Illetve a fellebbezésben a közvetlen jogsérelem megállapíthatósága érdekében bemutatott további érvre sem reagált.

60. Ebből kifolyólag álláspontom szerint a tisztességes eljáráshoz való jogom ezen részjogosítványa is korrigálhatatlanul és kompenzálhatatlanul sérült.

c) Jogorvoslathoz való jog

61. Fent hivatkozottak mellett és szoros összefüggésben az indokolt döntéshez való jogom sérelmével, a jogorvoslathoz való jogom is egyértelműen csorbát szenvedett. Jelen beadványban arra kívánok rámutatni, hogy nem elegendő, ha az állam létrehoz és fenntart jogorvoslati fórumot, de annak tartalmi követelményeit is biztosítania szükséges.

62. A másodfokú bíróság eljárása során hozott végzés az egyetlen olyan, amely már érdemi indokolást is tartalmazott, miközben az ügy egyedi körülményeit, a pótmagánvád megengedhetősége szempontjából releváns a vádindítványban és a fellebbezésben hivatkozott közvetlen jogsérelmet alátámasztó érveket nem vette figyelembe, azokra nem is reflektált. Ezen másodfokú végzés ellen azonban már nem állt rendelkezésemre jogorvoslati lehetőség.

63. A büntetőeljárás törvény lehetőséget teremt arra, hogy a másodfokú bíróság ne reformatórius, hanem kasszatórius jogkörben járjon el. Ennek során nem maga hoz érdemi, az ügyre visszafordíthatatlanul és jogorvoslattal nem támadható döntést, hanem hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróságot és új határozat hozatalára utasítja. Hangsúlyozom, hogy nem azt kell a t. Alkotmánybíróságnak ezen a ponton vizsgálnia – hiszen arra nincs is hatásköre –, hogy a megjelölt bűncselekményi tényállások kapcsán mi a pontos bírói gyakorlat a pótmagánvád megengedhetősége körében, hanem azt, hogy egyrészt a másodfokú bíróság eleget tett-e azon követelménynek, hogy a pótmagánvád megengedhetőségének vizsgálata során az ügy egyedi körülményeit figyelembe vette, illetve azt, hogy amennyiben a másodfokú döntés az első olyan az eljárásban, amely leglaább formálisan megfelel a tisztességes eljárásból fakadó követelményeknek, úgy az egy jogorvoslati lehetőség elvonása – mi több, az állam pozitív tevőleges kötelezettségének negligálása.

Összegezve a fentebb részletesen kifejtett indokaimat, a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt bírósághoz való jogomat, valamint indokolt döntéshez való jogomat és a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogomat. Erre figyelemmel kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy a fenti kérelmemben foglaltaknak megfelelő döntést hozni szíveskedjen.

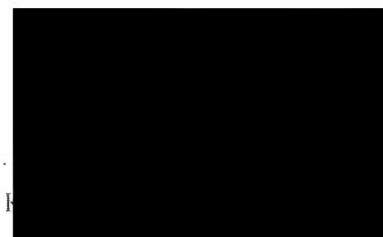
Kelt: Budapest, 2022. szeptember 5.

Tisztelettel:

Indítványozó

Képv.:

dr. Kóvacsics Flóra, ügyvéd